การใช้ตัวแบบของ BARTH CRAM และ NELSON (2001) เพื่ออธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

นางสาวณัฐกานต์ นิลโกสิตย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบัญชี ภาควิชาการบัญชี
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-53-2452-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

30 มี.ค. 2551

USING BARTH CRAM AND NELSON MODELS (2001) TO EXPLAIN FUTURE CASH FLOWS FROM OPERATION OF LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

Miss Nattakarn Nilkosit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Accountancy Program in Accounting

Department of Accountancy

Faculty of Commerce and Accountancy

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-53-2452-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การใช้ตัวแบบของ BARTH CRAM และ NELSON (2001) เพื่ออธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
โดย	นางสาวณัฐกานต์ นิลโกสิตย์
สาขาวิชา	การบัญชี
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.เอมอร ใจเก่งกิจ

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดนุชา คุณพนิชกิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์พนา ปีตธวัชชัย)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. เอมอร ใจเก่งกิจ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ กีระนันทน์)

ณัฐกานต์ นิลโกสิตย์ : การใช้ตัวแบบของ BARTH CRAM และ NELSON (2001) เพื่ออธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (USING BARTH CRAM AND NELSON MODELS (2001) TO EXPLAIN FUTURE CASH FLOWS FROM OPERATION OF LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND) อ. ที่ปรึกษา : อ.ดร.เอมอร ใจเก่งกิจ, 82 หน้า. ISBN 974-53-2452-3.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสามารถของกำไรสุทธิและองค์ประกอบของกำไรสุทธิในการอธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคต โดยอาศัยตัวแบบของ Barth Cram และ Nelson (2001) รวมทั้งทำการเปรียบเทียบความสามารถในการอธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคตระหว่างการแยกและไม่แยกองค์ประกอบของกำไรสุทธิ โดยทำการจัดเก็บข้อมูลจากงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ.2540-2546

วิธีการศึกษาใช้การวิเคราะห์ความถดถอยแบบง่าย (Simple Regression Analysis) และวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบความสามารถในการอธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคตของตัวแปรที่อยู่ในตัวแบบ และใช้ค่า Vuong (1989) Z – statistic เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคตระหว่างตัวแบบ

ผลการศึกษาพบว่า กำไรสุทธิและองค์ประกอบของกำไรสุทธิสามารถนำมาใช้ในการอธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ และจากการเปรียบเทียบความสามารถในการอธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคต พบว่า การแยกกำไรสุทธิเป็นกระแสเงินสดจากการดำเนินงานและรายการคงค้างสามารถอธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคตได้ดีกว่ากำไรสุทธิที่ไม่ได้แยกองค์ประกอบ และการแยกกำไรสุทธิเป็นกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงในทุนหมุนเวียน และรายการคงค้างระยะยาว สามารถอธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคตได้ดีกว่าการแยกกำไรสุทธิเป็นกระแสเงินสดจากการดำเนินงานและรายการคงค้าง

ภาควิชา.....การบัญชี..... ลายมือชื่อนิสิต.....ณัฐกานต์ นิลโกสิตย์.....
สาขาวิชา.....การบัญชี..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....2548.....

458 22134 26 : MAJOR ACCOUNTING

KEY WORD: CASH FLOW FROM OPERATION / EARNINGS / EARNINGS COMPONENTS

NATTAKARN NILKOSIT : USING BARTH CRAM AND NELSON MODELS (2001) TO EXPLAIN FUTURE CASH FLOWS FROM OPERATION OF LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND. THESIS ADVISOR : AIM-ORN JAIKENGKIT, PH.D., 82 pp. ISBN 974-53-2452-3.

This study aims to investigate the ability of earnings and earnings components in explaining future cash flows from operation base on Barth Cram and Nelson models (2001). This study also aims to compare the ability in explaining future cash flows from operation of aggregate earnings and disaggregated earnings. The study uses financial data of companies in the Stock Exchange of Thailand during 1997 to 2003.

Simple regression analysis method and multiple regression analysis method are used in this study to test variables' ability in explaining future cash flows from operation of each model. And Vuong (1989) Z-statistic is used to analyze and compare the ability in explaining future cash flows from operation among models.

The result of this study indicates that earnings and earnings components can significantly explain future cash flows from operation of the companies in the Stock Exchange of Thailand. Furthermore, the comparison results reveal that disaggregated earnings into cash flow from operation and accrual has more ability in explaining future cash flows from operation than aggregate earnings. And disaggregated earnings into cash flow from operation, change in working capital and long-term accrual has more ability in explaining future cash flows from operation than disaggregated earnings into cash flow from operation and accrual.

Department .....Accountancy..... Student's signature.....NATTAKARN NILKOSIT

Field of study.....Accounting.....Advisor's signature.....

Academic year.....2005.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ เพราะได้รับความช่วยเหลือจากหลายท่าน ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.เอมอร ใจเก่งกิจ เป็นอย่างสูง ที่ท่านได้กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือ รวมทั้งได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำแก้ไข จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์พนา ปีตธวัชชัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ กีระนันทน์ ที่ได้ให้ความกรุณามาเป็นประธานและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณบิดาและมารดา นายโกวิทย์ และ นางเสาวรส นิลโกสิตย์ ที่ได้มอบโอกาสสำคัญทางการศึกษาและคอยดูแล ห่วงใย เอาใจใส่ รวมทั้งให้กำลังใจในการต่อสู้กับอุปสรรค ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ลูกประสบความสำเร็จในครั้งนี้ รวมถึง คุณพรรณระพี นิลโกสิตย์ คุณโชวลิ่มซี แซ่โซว คุณวิไล บุญชุม คุณเสาวคนธ์ วรชัย คุณสถาปน์ วรชัย คุณสาทิศ วงษ์สถาปนาเลิศ และญาติพี่น้องทุกคนที่คอยสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือในทุกด้าน

สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ คุณเดชอนันต์ บังกิโล คุณปาลวีย์ พูลเจริญ คุณวรดาณ์ ครุฑไทย และคุณสายใจ ชุลีทองฤกษ์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำ และคอยเป็นกำลังใจให้เสมอมา และขอขอบพระคุณท่านผู้เกี่ยวข้องที่มิได้กล่าวนามข้างต้นทุกท่าน ซึ่งมีส่วนช่วยให้การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... จ

กิตติกรรมประกาศ..... ฉ

สารบัญ..... ช

สารบัญตาราง..... ฎ

สารบัญภาพ..... ฎ

บทที่ 1 บทนำ..... 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 4

1.3 ขอบเขตของการวิจัย..... 5

1.4 กรอบแนวความคิด..... 5

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย..... 8

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 8

1.7 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย..... 9

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 11

2.1 แนวคิดและทฤษฎี..... 11

2.1.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระแสเงินสด..... 11

2.1.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรายการคงค้าง..... 14

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 16

2.2.1 งานวิจัยเกี่ยวกับความสามารถของกำไรสุทธิและการแยกกำไรสุทธิเป็นองค์ประกอบในการใช้อธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคต.. 16

2.2.2 งานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา..... 21

หน้า

2.3 การพัฒนาสมมติฐานการวิจัย..... 28
2.3.1 ความสามารถของกำไรสุทธิและองค์ประกอบของกำไรสุทธิในการอธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคต..... 28
2.3.2 การเปรียบเทียบความสามารถระหว่างกำไรสุทธิที่ไม่ได้แยกองค์ประกอบกับการแยกองค์ประกอบของกำไรสุทธิในการใช้อธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคต..... 29

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย..... 32
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 32
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 32
3.3 ตัวแบบที่ใช้ในการวิจัย..... 33
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล..... 35
3.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต้น..... 35
3.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นสูง..... 36
3.4.3 ความสามารถของกำไรสุทธิและองค์ประกอบของกำไรสุทธิในการอธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคต..... 36
3.4.4 การเปรียบเทียบความสามารถระหว่างกำไรสุทธิที่ไม่ได้แยกองค์ประกอบกับการแยกองค์ประกอบของกำไรสุทธิในการอธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคต..... 37
3.4.5 สรุปผลการวิจัย..... 39

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 40
4.1 ข้อมูลเบื้องต้นของตัวอย่างและแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 40
4.1.1 จำนวนตัวอย่าง..... 40
4.1.2 การวิเคราะห์ความถดถอย..... 41
4.2 สถิติเชิงพรรณนาและค่าสหสัมพันธ์..... 42
4.3 ความสามารถของกำไรสุทธิและองค์ประกอบของกำไรสุทธิในการอธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคต..... 46

หน้า

4.3.1 ความสามารถของกำไรสุทธิที่ไม่ได้แยกองค์ประกอบในการใช้อธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคต..... 47
4.3.2 ความสามารถของการแยกกำไรสุทธิเป็นกระแสเงินสดจากการดำเนินงานและรายการคงค้างในการใช้อธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคต..... 49
4.3.3 ความสามารถของการแยกกำไรสุทธิเป็นกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงในทุนหมุนเวียน และรายการคงค้างระยะยาว ในการใช้อธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคต..... 51
4.4 การเปรียบเทียบความสามารถระหว่างการแยกกำไรสุทธิเป็นกระแสเงินสดจากการดำเนินงานและรายการคงค้างกับกำไรสุทธิที่ไม่ได้แยกองค์ประกอบในการใช้อธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคต..... 56
4.5 การเปรียบเทียบความสามารถระหว่างการแยกกำไรสุทธิเป็นกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงในทุนหมุนเวียน และรายการคงค้างระยะยาวกับการแยกกำไรสุทธิเป็นกระแสเงินสดจากการดำเนินงานและรายการคงค้างในการอธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคต..... 58
4.6 สรุป..... 60

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ..... 61
5.1 สรุปผลการวิจัย..... 62
5.1.1 ความสามารถของกำไรสุทธิและองค์ประกอบของกำไรสุทธิในการอธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย..... 62
5.1.2 เปรียบเทียบความสามารถระหว่างกำไรสุทธิกับการแยกองค์ประกอบของกำไรสุทธิในการใช้อธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคต... 62
5.2 ประโยชน์ของผลการวิจัย..... 63
5.3 ข้อจำกัดในการวิจัย..... 64
5.4 ข้อเสนอแนะการวิจัยในอนาคต..... 65

หน้า

รายการอ้างอิง..... 66
ภาคผนวก..... 69
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์..... 82

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
4.1	จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4.2	สถิติเชิงพรรณนาสำหรับตัวอย่างระหว่างปี2540-2546	43
4.3	ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สันของตัวแปร.....	45
4.4	ความสามารถของกำไรสุทธิที่ไม่ได้แยกองค์ประกอบในการอธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคต ระหว่างปี 2540-2546.....	48
4.5	ความสามารถของการแยกกำไรสุทธิเป็นกระแสเงินสดจากการดำเนินงานและรายการคงค้าง ในการอธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคต ระหว่างปี2540-2546.....	50
4.6	ความสามารถของการแยกกำไรสุทธิเป็นกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงในทุนหมุนเวียน และรายการคงค้างระยะยาว ในการอธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคตระหว่างปี2540-2546.....	52
4.7	ค่า Vuong Z – statistic ของการเปรียบเทียบระหว่างการแยกกำไรสุทธิเป็นกระแสเงินสดจากการดำเนินงานและรายการคงค้างกับกำไรสุทธิที่ไม่ได้แยกองค์ประกอบ.....	57
4.8	ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจของการเปรียบเทียบระหว่างการแยกกำไรสุทธิเป็นกระแสเงินสดจากการดำเนินงานและรายการคงค้างกับกำไรสุทธิที่ไม่ได้แยกองค์ประกอบ.....	57
4.9	ค่า Vuong Z – statistic ของการเปรียบเทียบระหว่างการแยกกำไรสุทธิเป็นกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงในทุนหมุนเวียน และรายการคงค้างระยะยาว กับการแยกกำไรสุทธิเป็นกระแสเงินสดจากการดำเนินงานและรายการคงค้าง.....	59
4.10	ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจของการเปรียบเทียบระหว่างการแยกกำไรสุทธิเป็นกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงในทุนหมุนเวียน และรายการคงค้างระยะยาว กับการแยกกำไรสุทธิเป็นกระแสเงินสดจากการดำเนินงานและรายการคงค้าง.....	59

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ		หน้า
1.1	กรอบแนวความคิด	6
1.2	กำไรสุทธิและองค์ประกอบของกำไรสุทธิ	7
4.1	ความสามารถของกำไรสุทธิและองค์ประกอบของกำไรสุทธิในการอธิบายกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคต โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Adjusted R^2)	54